

OCENA DYREKTORA
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu
gospodarki leśnej w Nadleśnictwie Bolesławiec
za ubiegły okres gospodarczy 2014 – 2023

Zadania określone decyzją Ministra Środowiska nr DLP-I-611-48/31864/14/ŁP z dnia 31 lipca 2014 roku na okres gospodarczy 2014 – 2023 wraz z ich wykonaniem przedstawiają się następująco:

- etat miąższościowy użytków głównych (rębnych i przedrębnych) w ilości 903 785 m³ grubizny netto wykonano w około 97%, tj. 875 328,05 m³,
- projektowaną na 1 842,48 ha powierzchnię zalesień i odnowień wykonano w około 83%, tj. 1 530,26 ha,
- projektowaną na 14 008,32 ha powierzchnię pielęgnowania lasu wykonano w około 105%, tj. 14 780,66 ha.

1. Stan posiadania

Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa Bolesławiec bez współwłasności według stanu na 31 grudnia 2023 roku wyniosła **19 149,0330** ha i zmniejszyła się o 17,9826 ha w ciągu 10 lat obowiązywania planu. Zwiększyła się powierzchnia leśna - o 28,2819 ha, natomiast zmniejszyła się powierzchnia pozostałych gruntów - o 46,2645 ha. Powierzchnia gruntów objętych współwłasnością w Nadleśnictwie Bolesławiec według stanu na 31 grudnia 2023 roku wyniosła 2,3573 ha.

Powierzchnia Nadleśnictwa Bolesławiec uległa zwiększeniu w głównej mierze na skutek przejmowania w zarząd gruntów Skarbu Państwa na podstawie art. 74 ustawy o lasach oraz nabycia gruntów w drodze prawa pierwokupu na podstawie art. 37a ustawy o lasach.

Zmniejszenie powierzchni nadleśnictwa to skutek sprzedaży nieruchomości gruntowych na podstawie art. 38 oraz 40a ustawy o lasach. Na zmniejszenie powierzchni wpłynęła także zmiana zasięgów terytorialnych nadleśnictw nadzorowanych przez Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych we Wrocławiu. Nadleśnictwo przekazało również część gruntów w trybie specustawy drogowej, tj. ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 roku o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych.

Pozostałe zmiany były następstwem geodezyjnych pomiarów powierzchni działek ewidencyjnych w związku z modernizacją ewidencji gruntów i budynków oraz w związku z aktualizacją danych ewidencji gruntów i budynków.

Ogólnie, ubytki powierzchni ze stanu posiadania były wyższe niż przejęcia gruntów.

2. Analiza użytkowania

Etat cięć użytków głównych w planie urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Bolesławiec wynosił **903 785 m³** grubizny netto, w tym:

- a) użytki rębne - 451 895 m³ grubizny netto,
- b) użytki przedrębne - 451 890 m³ grubizny netto.

Użytkowanie grubizny ogółem w latach 2014-2023 zrealizowano w wysokości **875 328,05 m³**, możliwości określone etatem cięć wykorzystano w około 97%. Ustalona decyzją Ministra Środowiska jako nieprzekraczalna wielkość pozyskania była więc przestrzegana. Wykonanie etatu miąższościowego w poszczególnych obrębach leśnych przedstawia się następująco: obręb Bolesławiec 397 586,22 m³, tj. 99% planowanej wielkości, obręb Kliczków 477 741,83 m³, tj. 95%.

Udział użytków przygodnych w pozyskaniu stanowił około 8%.

- a) Użytkowanie rębne wyniosło łącznie 423 967,44 m³. Etat ten w wymiarze miąższościowym zrealizowano w około 94%, natomiast w wymiarze powierzchniowym w około 97%. Użytkowanie przygodne w użytkach rębnych wyniosło 20 069,47 m³, co stanowi około 5% użytkowania rębego.
- b) Użytkowanie przedrębne wyniosło 451 360,61 m³, tj. około 100% wielkości planowanej w wymiarze miąższościowym. Użytki przygodne w drzewostanach nieplanowanych do cięcia przedrębnego wyniosły 47 257,18 m³, i osiągnęły 10%. Etat powierzchniowy użytkowania przedrębnego, tj. CP-P i trzebieży łącznie, ustalony w wysokości 11 912,90 ha, został wykonany w 90%. Etat trzebieży wczesnych TW zrealizowano w około 96%, zaś etat trzebieży późnych TP w około 88%. Ogółem wykonanie etatu powierzchniowego trzebieży wyniosło 90%.

Na gruntach nieleśnych w trakcie mijającego dziesięciolecia Nadleśnictwo Bolesławiec nie pozyskiwało drewna.

Na gruntach wyłączonych z produkcji leśnej pozyskano 2 784,63 m³ drewna.

3. Analiza zadań z zakresu hodowli lasu

Zadania w zakresie odnowień i zalesień za ubiegłe 10-lecie wynosiły według planu urządzenia lasu ogółem 1 842,48 ha. Wykonano 1 530,26 ha, co stanowi 83% planu.

Ekspirujący plan urządzenia lasu przewidywał do odnowienia 62,43 ha zrębów zaległych, odnowiono je w pierwszych latach obowiązywania planu. Odnowiono jedną płazowinę na powierzchni 0,68 ha. Plan nie przewidywał do odnowienia halizn. Nie planowano zalesień, jednak w trakcie dziesięciolecia zrealizowano je na powierzchni 19,26 ha.

Odnowienia przy rębniach złożonych nadleśnictwo wykonało na powierzchni 853,32 ha, co wobec planowanych 1 061,63 ha stanowi 80% planu.

Podsadzenia produkcyjne wykonano w 60% na 17,60 ha, planowano je na powierzchni 29,29 ha. Dolesienia luk i przerzedzeń zrealizowano na powierzchni 14,17 ha, przy planowanych 2,88 ha.

Zadania z zakresu poprawek i uzupełnień wykonano na powierzchni 44,98 ha, czyli w wymiarze prawie dwudziestokrotnie wyższym niż planowano, tj. 2,30 ha. W ekspirującym planie urządzenia lasu nie planowano wprowadzania podszytów.

Zadania z zakresu pielęgnowania gleby wykonywano w miarę potrzeb, plan przekroczone wykonując zabiegi na powierzchni 1 065,54 ha, przy planowanej powierzchni 11,83 ha. Czyszczeń wczesnych - CW, wymagały drzewostany na powierzchni 1 291,47 ha, czyli więcej niż planowano, tj. 721,15 ha. Pielęgnowanie młodników - CP wykonano w 125% (1 703,08 ha).

Zabiegi melioracji agrotechnicznych, zaplanowane na powierzchni 1 808,09 ha, wykonano na 1 763,94 ha, co stanowi 98% planu. W minionym okresie nie planowano oraz nie wykonywano nawożenia oraz melioracji wodnych.

Uprawy i młodniki w wieku do 10 lat zajmują w nadleśnictwie powierzchnię 563,17 ha. Powstałe w ubiegłym okresie gospodarczym uprawy na powierzchniach otwartych są najczęściej zgodne (95%) lub częściowo zgodne (5%) z projektowanym składem. Uprawy niezgodne z projektowanym składem stwierdzono na powierzchni 4,28 ha. Stopień pokrycia upraw jest również zadowalający, uprawy o pełnym pokryciu (1,0 – 0,9) opisano na powierzchni 451,58 ha, tj. 80%. Upraw przepadłych nie stwierdzono.

Znaczna część odnowienia w Nadleśnictwie Bolesławiec powstaje jako odnowienie podokapowe. Spowodowane jest to przyjętym sposobem zagospodarowania lasów. Młode pokolenie powstałe pod osłoną drzewostanu jest zazwyczaj dobrej jakości, przeciętnie wynosi ona 12.

4. Ocena zadań wynikających z Programu Ochrony Przyrody

Nadleśnictwo posiada program ochrony przyrody opracowany na dzień 1 stycznia 2014 roku. Służby terenowe Nadleśnictwa Bolesławiec prowadziły stałą obserwację zmian zachodzących w ekosystemach leśnych.

5. Ochrona lasu

Biorąc pod uwagę analizę gospodarki leśnej za okres obowiązywania dotychczasowego planu urządzenia lasu, stan zdrowotny i sanitarny lasów Nadleśnictwa Bolesławiec w pierwszym roku obowiązywania planu urządzenia lasu można uznać za dobry i stabilny. Jednak stan oraz intensywność prowadzonych cięć sanitarnych w latach 2015-2018 – co również potwierdza analiza gospodarki leśnej za okres obowiązywania dotychczasowego planu urządzenia lasu – może świadczyć o istotnym znaczeniu szkodliwych czynników biotycznych i abiotycznych. Fakt ten, bardzo dobrze ilustruje pozyskanie posuszu: w roku 2014 oraz w latach 2019-2020 kształtowało się ono średnio na poziomie około 2,0 tys. m³ rocznie. W latach 2015-2018 średnioroczny poziom pozyskania posuszu to około 5,4 tys. m³. W latach 2021-2022 poziom pozyskania posuszu znowu zwiększył się, w roku 2021 osiągając poziom 4,6 tys. m³, a w 2022 roku 8,2 tys. m³ drewna.

Największe nasilenie prac związanych z usuwaniem wyżej wymienionych szkód wywołały następujące czynniki: przede wszystkim susza hydrologiczna w latach 2015-2023 oraz huraganowe wiatry.

W celu ograniczenia rozmiaru szkód powodowanych przez zwierzynę nadleśnictwo podejmuje różnego rodzaju działania, w tym: zwiększanie udziału upraw pochodzących z odnowienia naturalnego, zabezpieczenie chemiczne, gradzenie upraw.

W Nadleśnictwie Bolesławiec prowadzono obserwacje i ograniczenie liczebności populacji szkodników wtórnych głównie poprzez pułapki feromonowe i klasyczne, wyznaczanie drzew trocinkowych.

Lasy Nadleśnictwa Bolesławiec zaliczone są do I kategorii zagrożenia pożarowego. W nadleśnictwie funkcjonuje Punkt Alarmowo Dyspozycyjny.

6. Wyniki monitoringu skutków oddziaływania ustaleń tego planu na środowisko i obszary Natura 2000

Do planu urządzenia lasu przedmiotowego nadleśnictwa sporządzono według stanu na 01 stycznia 2014 roku prognozę oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000. W konkluzji tego opracowania stwierdzono, że plan urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Bolesławiec nie ma znacząco negatywnego wpływu na środowisko i nie przewiduje realizacji zadań zaliczanych do szczególnie uciążliwych dla środowiska i przedmiotów ochrony.

Na podstawie informacji naczelnika właściwego do spraw urządzania lasu Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych we Wrocławiu w zakresie wykonania monitoringu dotyczącego skutków realizacji planu na środowisko i obszary Natura 2000 zgodnie z ustaleniami

przyjętymi w prognozie oddziaływania na środowisko tego planu, nie stwierdzono negatywnych skutków oddziaływania ustaleń planu na środowisko i obszary Natura 2000.

7. Wnioski

Uwzględniając zaprezentowane powyżej dane, stwierdzam, że prowadzona w ubiegłym okresie gospodarka leśna w Nadleśnictwie Bolesławiec przyniosła pozytywne efekty. W zadowalającej mierze wykonano obligatoryjne i kierunkowe zadania określone w poprzednim planie. Powierzchnia ogólna Nadleśnictwa Bolesławiec nieznacznie się zmniejszyła - o około 18 ha, osiągając na koniec dziesięciolecia poziom 19 150 ha. Wzrosły zasoby drewna o około 1%, tj. do poziomu około 4,3 mln m³. Zwiększyła się zasobność, z 235 m³/ha w 2014 roku do 237 m³/ha w roku 2023.

Przeciętny wiek drzewostanów nie zmienił się i w dalszym ciągu wynosi 60 lat. Analizując istniejące i pożądane relacje pomiędzy przeciętnym wiekiem drzewostanów Nadleśnictwa Bolesławiec (60 lat), a połową orientacyjnego średniego wieku rębności drzewostanów ($\frac{1}{2} \times 102$ lat) stwierdzono odstępstwo od pożądanego stanu (9 lat).

Zmiany w strukturze według gatunków panujących są niewielkie. Zauważalne jest stałe, utrzymujące się już od dwóch ostatnich rewizji urzędzeniowych, zmniejszanie się areалу zajmowanego przez sosnę, w mijającym dziesięcioleciu o około 1%. Wzrosła powierzchnia drzewostanów bukowych i dębowych, łącznie o około 2,0%.

Biorąc pod uwagę wszystkie czynniki wpływające na prowadzoną w minionym okresie gospodarkę, jej ogólną ocenę należy uznać za **pozytywną**.

p.o. Dyrektor
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych
we Wrocławiu
Jan Dziecielski
p.o. Dyrektora RDLP we Wrocławiu
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/